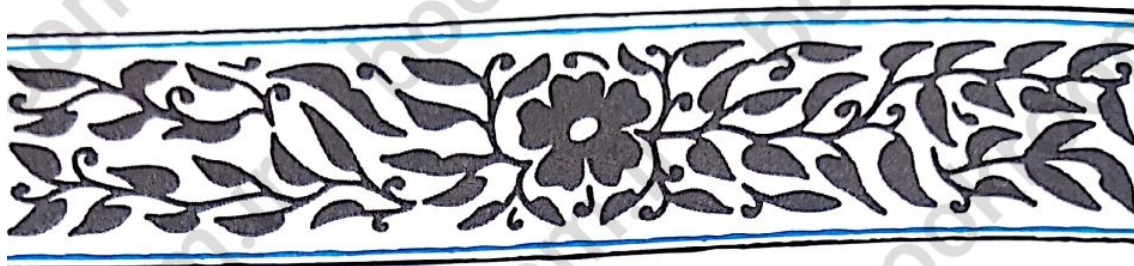

سخنان حضرت فاطمه علیها السلام

ایستادگوشه

محمد جواد مروجی طبسی ترجمه محمد حسین خوشنویس

فهرست

مقدمه مؤلف	۱۳
مقدمه مترجم	۱۷
تشویق به سنت و سیره فاطمی در عمل	۱۷

فصل اول

فضایل فاطمه زهرا علیها السلام به روایت خود حضرت

۱. سرور زنان بهشتی کیست؟	۲۱
۲. صلوات بر فاطمه علیها السلام	۲۱
۳. حضرت فاطمه علیها السلام سرور همه زنان عالم حتی حضرت موم علیها السلام	۲۲
۴. سرور زنان در روز قیامت	۲۲
۵. سرور زنان مؤمن و سرور امت اسلام در روز قیامت	۲۳
۶. غریق در رحمت خدا	۲۳
۷. همتای علی علیه السلام	۲۴
۸. پیامبر صلی الله علیه و آله راضی از فاطمه علیها السلام	۲۴
۹. فاطمه علیها السلام وارث پیامبر صلی الله علیه و آله	۲۴
۱۰. محبت فاطمه علیها السلام مایه نجات از آتش	۲۴
۱۱. فاطمه علیها السلام محبوب ترین اهل بیت نزد پیامبر صلی الله علیه و آله	۲۴
۱۲. خدا راضی به رضای فاطمه علیها السلام	۲۵
۱۳. خدا ترسی فاطمه علیها السلام	۲۵
۱۴. هزاران برابر شدن پاداش بهشتی به برکت فاطمه علیها السلام	۲۵

۱۵. عالم به حوادث گذشته و حال و آینده	۲۶ ...
۱۶. هم‌کلام با فرشتگان	۲۷ ...
۱۷. غذای بهشتی	۲۷ ...
۱۸. دعای نور	۲۸ ...
۱۹. مقام عالم و متعلم به برکت سؤال از فاطمه علیها السلام	۳۱ ...
۲۰. گفت‌وگوی فاطمه علیها السلام با مادر	۳۲ ...
۲۱. وقت ولادت	۳۲ ...

فصل دوم

فاطمه علیها السلام و رسول خدا صلی الله علیه و آله

۲۲. پیامبر صلی الله علیه و آله در نگاه ابوطالب علیه السلام	۳۵ ...
۲۳. به دنبال مادر	۳۶ ...
۲۴. محمد و علی علیه السلام ، پدران معنوی	۳۶ ...
۲۵. نگران پدر	۳۷ ...
۲۶. خوشا به حال جعفرین ابی طالب	۳۷ ...
۲۷. همچون فاطمه علیها السلام مادر حسین شهید علیه السلام	۳۸ ...
۲۸. همچون علی علیه السلام همسر فاطمه علیها السلام	۳۸ ...
۲۹. همچون علی علیه السلام وصی نبی صلی الله علیه و آله	۳۹ ...
۳۰. فاطمه علیها السلام مادر پدرش	۳۹ ...
۳۱. فاطمه به یاد مادر	۴۰ ...
۳۲. فاطمه جان، تو مرا «پدر» صدا کن	۴۰ ...
۳۳. معراج	۴۱ ...
۳۴. خواستگاری	۴۱ ...
۳۵. پنج جمله گران بها	۴۲ ...
۳۶. فدک هدیه پیامبر صلی الله علیه و آله به فاطمه علیها السلام	۴۳ ...
۳۷. تسبیح حضرت فاطمه علیها السلام	۴۳ ...
۳۸. دعای پیامبر صلی الله علیه و آله برای فاطمه علیها السلام	۴۴ ...
۳۹. نخواستن به هنگام بین الطلوعین	۴۵ ...
۴۰. توالین شخص هستی که به من ملحق می‌شوی	۴۵ ...
۴۱. توصیه‌ای هم وزن حسنین علیه السلام	۴۵ ...
۴۲. بزرگ‌ترین مصیبت فقدان پیامبر صلی الله علیه و آله	۴۶ ...

۴۳. ایثار در عین نیاز	۴۶ ...
۴۴. عیادت پیامبر ﷺ از فاطمه علیها السلام	۴۸ ...
۴۵. عیادت فاطمه علیها السلام از پیامبر ﷺ	۴۹ ...
۴۶. انقطاع وحی	۵۰ ...
۴۷. بعد از توجه کنیم، یا رسول الله؟	۵۱ ...
۴۸. حافظ سرتیامبر ﷺ	۵۱ ...
۴۹. نزدیک است که از میان شما بروم	۵۲ ...
۵۰. هفت ویژگی منحصر به اهل بیت علیهم السلام	۵۲ ...
۵۱. پدر جان، زندگی بی تو سخت است، شما را در قیامت کجا	۵۴ ...
بینم؟	
۵۲. وداع با پدر	۵۵ ...
۵۳. با چه دلی رسول خدا ﷺ را به خاک می سپارید؟	۵۶ ...
۵۴. انقطاع وحی	۵۶ ...
۵۵. مرثیه ای دیگر	۵۶ ...
۵۶. مکاشفه فاطمه علیها السلام	۵۷ ...
۵۷. مسائل فقهی	۵۸ ...

فصل سوم

فاطمه علیها السلام و امیر مؤمنان علیها السلام

۵۸. مباحات خدا به علی علیها السلام	۶۱ ...
۵۹. علی علیها السلام مردی بهشتی	۶۲ ...
۶۰. منزلت علی علیها السلام	۶۲ ...
۶۱. علی علیها السلام ولی الله	۶۲ ...
۶۳. علی علیها السلام و شیعیان علی	۶۲ ...
۶۴. پدر امت	۶۳ ...
۶۵. قسمت کننده مردم به بهشتی و جهنمی	۶۳ ...
۶۶. امامان دوازده گانه	۶۳ ...
۶۷. عصمت علی علیها السلام	۶۴ ...
۶۸. علی علیها السلام واسطه ذریه پیامبر ﷺ	۶۴ ...
۶۹. ثروت علی علیها السلام	۶۴ ...
۷۰. گفت و گوی علی علیها السلام با کاینات	۶۵ ...

۶۵ ...	۷۱. علی علیه السلام ولی الله
۶۶ ...	۷۲. رضای فاطمه علیها السلام به علی علیه السلام
۶۶ ...	۷۳. تقسیم کار با همسر
۶۶ ...	۷۴. حاکم بر فرشتگان
۶۷ ...	۷۵. وداع با علی علیه السلام

فصل چهارم

فاطمه علیها السلام و فرزندانش علیهم السلام

۷۱ ...	۷۶. لوح ارزشمند
۷۴ ...	۷۷. روایتی دیگر از جابر
۷۴ ...	۷۸. امامان علیهم السلام به تعداد نقبای بنی اسرائیل
۷۵ ...	۷۹. ما تنها وسیله هستیم
۷۵ ...	۸۰. حُبّ اهل بیت پیامبر صلی الله علیه و آله
۷۵ ...	۸۱. حسین همدم فاطمه علیها السلام
۷۶ ...	۸۲. ولادت حسین علیه السلام
۷۷ ...	۸۳. موهبت پدر بزرگ
۷۷ ...	۸۴. تشویق جبرئیل
۷۷ ...	۸۵. حسن جان، شبیه پدرت باش
۷۸ ...	۸۶. حسن و حسین علیهم السلام سرور جوانان بهشتی
۷۸ ...	۸۷. مهربانی پیامبر صلی الله علیه و آله بر اهل بیت علیهم السلام
۷۸ ...	۸۸. اهل بیت علیهم السلام اهل کارند
۷۹ ...	۸۹. سپردن اهل بیت علیهم السلام به خدا
۷۹ ...	۹۰. معنای اعراف

فصل پنجم

فاطمه علیها السلام و احادیث اخلاقی

۸۳ ...	۹۱. خوبی های دنیا
۸۳ ...	۹۲. خوش رویی
۸۴ ...	۹۳. نتیجه خلوص در عبادت
۸۴ ...	۹۴. اول همسایه بعد خانه
۸۴ ...	۹۵. بهترین شما
۸۵ ...	۹۶. حرمت مشروب

۹۷. استفاده از انگشتر عقیق	۸۵
۹۸. آداب سفره	۸۵
۹۹. روزه واقعی	۸۶
۱۰۰. بهشت زیر پای مادر	۸۶
۱۰۱. شش نشانه جوانمردی	۸۶
۱۰۲. احترام نان	۸۶
۱۰۳. بخیل نباش	۸۷
۱۰۴. چهار عمل قبل از خواب	۸۷
۱۰۵. شیعه واقعی	۸۷
۱۰۶. نتیجه سُستی در نماز	۸۸
۱۰۷. شب قدر	۸۹
۱۰۸. آداب ورود به مسجد	۹۰
۱۰۹. فضیلت برخی سوره‌ها	۹۰
۱۱۰. فاطمه علیها السلام پاره تن پیامبر صلی الله علیه و آله	۹۰
۱۱۱. بیمار در کنف رحمت خدا	۹۱
۱۱۲. حرمت ذریه پیامبر صلی الله علیه و آله	۹۲
۱۱۳. عاقبت ظلم	۹۲
۱۱۴. همسر داری فاطمه علیها السلام	۹۲
۱۱۵. تقسیم کار با خدمتکار	۹۳
۱۱۶. فرش زیرپایش را بخشید	۹۳
۱۱۷. حضرت عیسی علیه السلام	۹۴
۱۱۸. ثواب قربانی	۹۵

فصل ششم دعا

۱۱۹. دعای برآورده شدن حاجات	۹۹
۱۲۰. دعای برطرف شدن بی خوابی	۱۰۲
۱۲۱. غروب جمعه	۱۰۲
۱۲۲. دعا هنگام خواب	۱۰۲
۱۲۳. حدیث کسا	۱۰۳
۱۲۴. نماز شب چهارشنبه	۱۰۸

۱۰۹ ...	۱۲۵. دعا برای رفع مصیبت و غصه
۱۱۰ ...	۱۲۶. تقاضای خدمتکار
۱۱۰ ...	۱۲۷. دعا برای حاجت‌های دنیوی و اخروی
۱۱۱ ...	۱۲۸. دعا در آخرین لحظات عُمر
۱۱۲ ...	۱۲۹. تعقیب نماز ظهر
۱۱۸ ...	۱۳۰. تعقیب نماز عصر
۱۲۵ ...	۱۳۱. تعقیبات نماز مغرب
۱۳۳ ...	۱۳۲. تعقیب نماز عشا
۱۴۰ ...	۱۳۳. دعا در وقت صبح معروف به دعای حریق
۱۵۱ ...	۱۳۴. دعای روز شنبه
۱۵۲ ...	۱۳۵. دعای روز یکشنبه
۱۵۳ ...	۱۳۶. دعای روز دوشنبه
۱۵۳ ...	۱۳۷. دعای روز سه‌شنبه
۱۵۴ ...	۱۳۸. دعای روز چهارشنبه
۱۵۴ ...	۱۳۹. دعای روز پنج‌شنبه
۱۵۵ ...	۱۴۰. دعای روز جمعه
۱۵۵ ...	۱۴۱. دعا برای برطرف شدن گرفتاری‌ها
۱۵۶ ...	۱۴۲. دعای فاطمه علیها السلام برای طلب رحمت
۱۵۷ ...	۱۴۳. دعایی در برطرف شدن غم و اندوه
۱۶۰ ...	۱۴۴. دعای قضای دیون و آسان شدن کارها
۱۶۱ ...	۱۴۵. نماز و دعا برای رفع حوایج
۱۶۱ ...	۱۴۶. دعا برای رها شدن از مهلکه
۱۶۲ ...	۱۴۷. دعا برای اموات
۱۶۲ ...	۱۴۸. دعای شبانه‌روزی
۱۶۳ ...	۱۴۹. دعای روز سوم هر ماه قمری
۱۶۴ ...	۱۵۰. دعای بعد از نماز وتر
۱۶۴ ...	۱۵۱. دعایی که حضرت فاطمه علیها السلام به امام مجتبی علیه السلام تعلیم داد
۱۶۵ ...	۱۵۲. دعای برطرف شدن خواب پریشان
۱۶۵ ...	۱۵۳. دعای طلب خشنودی پروردگار
۱۶۷ ...	۱۵۴. دعا برای رفع تب
۱۶۷ ...	۱۵۵. مجموعه‌ای از دعا‌های حضرت فاطمه علیها السلام در روز قیامت

فصل هفتم

حوادث بعد از رحلت پیامبر ﷺ

- ۱۷۱ ... ۱۵۶. شکوه حضرت فاطمه علیها السلام از بی وفایی امت
- ۱۷۲ ... ۱۵۷. درسوگ پدر
- ۱۷۲ ... ۱۵۸. گویا غدیر را فراموش کرده اید؟!
- ۱۷۳ ... ۱۵۹. چقدر زود پیمان شکستید؟!
- ۱۷۳ ... ۱۶۰. شکایت به پیامبر صلی الله علیه و آله
- ۱۷۴ ... ۱۶۱. تهدید به آتش کشیده شدن در خانه
- ۱۷۴ ... ۱۶۲. هجوم به خانه وحی
- ۱۷۵ ... ۱۶۳. تهدید به نفرین
- ۱۷۶ ... ۱۶۴. سقط محسن
- ۱۷۶ ... ۱۶۵. مرثیه برای پیامبر صلی الله علیه و آله
- ۱۷۶ ... ۱۶۶. شب هفت بر مزار پدر
- ۱۷۹ ... ۱۶۷. ماجرای زلزله
- ۱۸۰ ... ۱۶۸. شکایت از خیانت
- ۱۸۰ ... ۱۶۹. معذرت خواهی جمعی از مهاجرین و انصار
- ۱۸۱ ... ۱۷۰. مرثیه حضرت فاطمه علیها السلام برای پیامبر صلی الله علیه و آله
- ۱۸۲ ... ۱۷۱. مناظره حضرت فاطمه علیها السلام درباره فدک
- ۱۹۴ ... ۱۷۲. سخنرانی در مسجد النبی
- ۲۰۳ ... ۱۷۳. حضرت فاطمه علیها السلام بعد از این خطبه رو به قبر پیامبر صلی الله علیه و آله
- برگشت و این مرثیه را خواند
- ۲۰۵ ... ۱۷۴. مرثیه دوم
- ۲۰۶ ... ۱۷۵. مرثیه سوم
- ۲۰۷ ... ۱۷۶. مرثیه چهارم
- ۲۰۸ ... ۱۷۷. مرثیه پنجم
- ۲۰۸ ... ۱۷۸. سخنان فاطمه علیها السلام در مقابل علی علیه السلام
- ۲۰۹ ... ۱۷۹. سخنرانی در جمع زنان مهاجر و انصار
- ۲۱۲ ... ۱۸۰. گریه بر مزار حمزه علیه السلام و بازگویی حقایق

فصل هشتم

روز قیامت

- ۲۱۷ ... ۱۸۱. مردم در روز قیامت چگونه اند؟
۲۱۷ ... ۱۸۲. شکوه از قتل حسین علیه السلام
۲۱۸ ... ۱۸۳. تقاضای فاطمه علیه السلام
۲۱۸ ... ۱۸۴. قدر و منزلت فاطمه علیه السلام
۲۱۹ ... ۱۸۵. شفاعت از گناهکاران
۲۱۹ ... ۱۸۶. فاطمه فاطمه است

فصل نهم

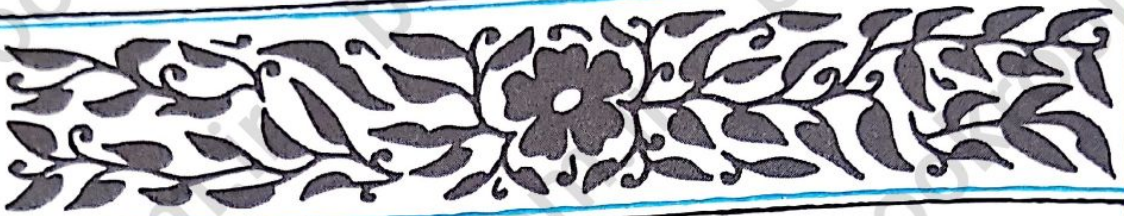
وصیت‌های فاطمه علیه السلام

- ۲۲۳ ... ۱۸۷. هذا فراق بینی و بینک
۲۲۳ ... ۱۸۸. وصیت به اسما بنت عمیس
۲۲۴ ... ۱۸۹. وصیت نامه
۲۲۶ ... ۱۹۰. وصیت شفاهی
۲۲۶ ... ۱۹۱. ظالمان را برای تشییع و نماز خبر نکن
۲۲۶ ... ۱۹۲. محل قبر پنهان باشد
۲۲۷ ... ۱۹۳. مرا از یاد مبر و برلم قرآن بخوان
۲۲۷ ... ۱۹۴. وصیت به ازدواج
۲۲۷ ... ۱۹۵. پیکرم را در تابوت قرار بده
۲۲۸ ... ۱۹۶. وصیت به کمک به نیازمندان

فصل دهم

ملاقات با خدا

- ۲۳۱ ... ۱۹۷. یا علی، جبرئیل و میکائیل و عزرائیل آمده‌اند
۲۳۲ ... ۱۹۸. خدایا، در جوار رسالت باشم
۲۳۳ ... ۱۹۹. لحظه ورود حضرت فاطمه علیه السلام به بهشت رضوان

مقدمه مؤلف

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ
مَا لَمْ يَعْلَمْ وَهَدَانَا بِمُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْخَاتَمِ ثُمَّ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى أَهْلِ
بَيْتِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ

و اما بعد...

یکی از بزرگ ترین و مهم ترین موارد میراث پیامبر و اهل بیت ایشان صلوات الله عليهم همان معارف ناب و اخلاق و عرفان و احکام است برخلاف تنگناهایی که وجود داشته است، تمام تلاش و امکانات خود را در این راه مبذول داشتند و شب و روز و سفر و حضر نمی شناختند و نهایت ایثار و بیشتر از آن را به خرج دادند و ما نیز خداوند را به سبب این هدیه گران بها سپاسگزاریم و نعمت هایش را شکر می گوئیم.

از جمله این نعمت های ارزشمند، احادیث حضرت فاطمه زهرا علیها السلام، دختر بزرگوار رسول خدا صلی الله علیه و آله، است که به دوستانش به عنوان یک تحفه و هدیه گران قدر تفضل فرمود، با این که طول عمر زیادی نداشت و بعد از رحلت رسول خدا صلی الله علیه و آله به فاصله کوتاهی به ایشان ملحق شد.

حضرت فاطمه زهرا علیها السلام هر آنچه از پدر و شوهرش، امیر مؤمنان علیه السلام و از فرشتگان

مقرب خدا شنیده بود و می توانست به ما انتقال دهد را منتقل کرد و در این کار هیچ دریغ نداشت، با این که بعد از پدر مصائب و محنت های فراوان دید. درود و سلام خداوند بر ایشان و بر پدر بزرگوار و خاندان مطهرش علیهم السلام.

و اما کتابی که در دست دارید...

خواننده گرامی کتاب حاضر در حقیقت حلقه مفقوده ای در میان کتاب هایی است که درباره حضرت فاطمه علیها السلام نوشته شده است، زیرا با این که درباره زندگی نامه و فضایل و مناقب ایشان کتاب های متعددی نوشته شده است، کتابی مستقل درباره احادیث ایشان نوشته نشده و اگر کتابی نوشته شده است، بسیار مختصر است و تمامی احادیث ایشان یک جا جمع آوری نشده است.

به جهت عذرتراشی برخی، مبنی بر نوشتن معجم احادیث حضرت صدیقه علیها السلام، خود دست به کار شدم و کمر همت بستم و این مجموعه گردآوری شد از حضرت فاطمه علیها السلام درخواست می کنم که با فضل و کرم خویش ما را مشمول شفاعتش قرار دهد، ان شاء الله. این معجم شامل احادیث حضرت فاطمه علیها السلام منقول از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و احادیثی است که مرد و زن صحابی و یا اهل بیت علیهم السلام از حضرت فاطمه علیها السلام با واسطه یا بی واسطه روایت کرده اند که بیش از دویست حدیث می شود. اما احادیث حضرت فاطمه علیها السلام از نبی مکرم صلی الله علیه و آله غالباً بدون واسطه و برخی به واسطه امیر مؤمنان، علی بن ابی طالب و یک حدیث نیز به واسطه بانو ام سلمه، همسر گرامی پیامبر، منقول است.

راویان حدیث از حضرت فاطمه علیها السلام عبارت اند از:

◀ الف) مردانی شامل

۱. علی بن ابی طالب، امیر مؤمنان، علیه السلام؛ ۶. عبدالله بن مسعود؛
۲. امام حسن مجتبی علیه السلام؛ ۷. معقل بن یسار؛
۳. امام حسین، سید الشهداء، علیه السلام؛ ۸. جابر بن عبدالله انصاری؛
۴. عبدالله بن عباس؛ ۹. سهل بن سعد انصاری؛
۵. ربیع بن خراش؛ ۱۰. ابوایوب انصاری؛

۱۱. عباس بن عبدالمطلب؛
۱۲. ابوهریره؛
۱۳. محمد بن سعد ساعدی
۱۴. حذیفه بن یمان
۱۵. مقداد بن اسود کندی
۱۶. ابن ابی ملیکه (متوفایه سال ۱۱۷ ق. که به طور مُرسل روایت کرده است)؛
۱۷. عمرو بن شرید؛
۱۸. حکم بن ابی نعیم؛
۱۹. عبدالله بن عمر؛
۲۰. سلمان فارسی؛
۲۱. ابوذر غفاری؛
۲۲. محمود بن لبید؛
۲۳. ابوسعید خدری؛
۲۴. شیب بن ابی رافع؛
۲۵. انس بن مالک؛
۲۶. عمران بن حصین؛
۲۷. جابر بن سمره؛
۲۸. یحیی بن جعه؛
۲۹. میمون.

◀ (ب) زنانی شامل

۱. اسما بنت عمیس؛
۲. حضرت زینب کبری علیها السلام، دختر ۶. سلمی، ام بنی رافع؛
- امام علی علیه السلام؛
۳. حضرت ام کلثوم علیها السلام، دختر امام ۸. ام هانی؛
- علی علیه السلام؛
۴. زینب بنت ابی رافع؛
۵. ام سلمه، همسر گرامی پیامبر صلی الله علیه و آله؛
۶. سلمی، ام بنی رافع؛
۷. ام ایمن؛
۸. ام هانی؛
۹. عایشه، دختر ابوبکر.

تعداد دویست حدیث در ابواب مختلف آمده است و شماره احادیث تقطیع نشده و هر بابی مُزین به عنوانی خاص شده است. این ابواب ده گانه عبارت اند از:

۱. فضیلت حضرت فاطمه علیها السلام؛
۲. حضرت فاطمه علیها السلام و پدرش، رسول خدا صلی الله علیه و آله؛
۳. حضرت فاطمه علیها السلام و همسرش، امیر مؤمنان علیه السلام؛
۴. حضرت فاطمه علیها السلام و اهل بیت علیهم السلام؛
۵. احادیث اخلاقی؛
۶. دعاهاى حضرت فاطمه علیها السلام؛
۷. حوادث بعد از رحلت رسول اکرم صلی الله علیه و آله؛

۸. روز قیامت

۹. وصیت‌های حضرت فاطمه علیها السلام؛

۱۰. حضرت فاطمه علیها السلام و دیدار با خدا.

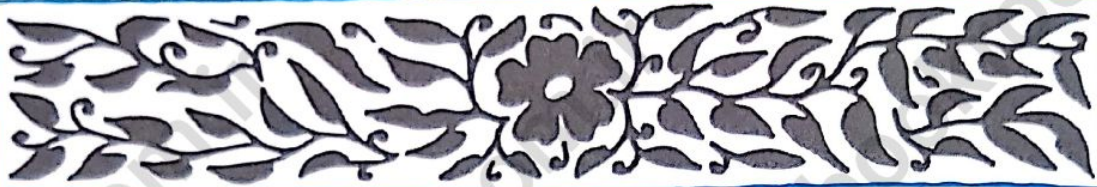
این کتاب را معجم/احادیث/الشهیده فاطمه علیها السلام نام‌گذاری کردیم و در پایان این مقدمه از سروران علما و اهالی قلم و تحقیق تقاضا می‌کنیم در این باره نکته‌ها و پیشنهادهای خود را به دست ما برسانند و احادیثی که احتمالاً از قلم افتاده‌است را به ما هدیه کنند. توفیق و خیر و سعادت همگان را از خداوند متعال خواستاریم.

محمد جواد مروجی طبسی

مؤسسه تحقیقاتی میراث الرسول

قم مقدس

سوم جمادی الثانی ۱۴۳۹

مقدمه مترجم

تشویق به سنت و سیره فاطمی در عمل

جمع آوری کلمات گوهر بار حضرت فاطمه علیها السلام برای رسیدن به سبک زندگی فاطمی است که شعبه ای از سنت رسول اکرم صلی الله علیه و آله است. در تعقیبات نماز صبح و مغرب، به نقل از امام صادق علیه السلام، وارد شده است:

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ أَمْسَيْتُ وَأَصْبَحْتُ بِاللَّهِ مُؤْمِنًا عَلَى دِينِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَسُنَّتِهِ وَعَلَى دِينِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَسُنَّتِهِ وَعَلَى دِينِ فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ وَسُنَّتِهَا وَعَلَى دِينِ الْأَوْصِيَاءِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ وَسُنَّتِهِمْ وَأَمْنْتُ بِسِرِّهِمْ وَعَلَانِيَتِهِمْ وَبِغَيْبِهِمْ وَشَهَادَتِهِمْ وَأَسْتَعِذُّ بِاللَّهِ فِي لَيْلَتِي هَذِهِ وَيَوْمِي هَذَا إِنَّمَا اسْتَعَاذَ مِنْهُ مُحَمَّدٌ وَعَلِيٌّ وَفَاطِمَةُ وَالْأَوْصِيَاءُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَأَرْغَبُ إِلَى اللَّهِ فِيمَا رَغِبُوا فِيهِ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ»؛

به نام خداوند بخشاینده مهربان. روز را به شب و شب را به صبح رساندم، در حالی که به خداوند ایمان دارم و بر دین محمد صلی الله علیه و آله و سنت او و دین علی علیه السلام و سنت او و دین فاطمه علیها السلام و سنت او و دین اوصیای الهی - صلوات الله علیهم - و سنت آن ها هستم. پس سنت فاطمه علیها السلام مانند سنت امامان باید مورد توجه قرار گیرد.

علی بن جعفر روایت کرده است که امام موسی بن جعفر علیه السلام در وصیت خویش به من فرمود: فرزندم، «علی»، امام پس از من است؛ او از من و به منزله من است. من برای خودم الگویی دارم که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و امیر مؤمنان علیه السلام و فاطمه علیها السلام و حسن و حسین علیهما السلام هستند!

در توقیع حضرت قائم صلی الله علیه و آله در پاسخ به ابن ابی غانم آمده است: «فِي ابْنَةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ لِي أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ»^۲؛ یعنی دختر رسول خدا صلی الله علیه و آله برای من الگوی نیکویی است.

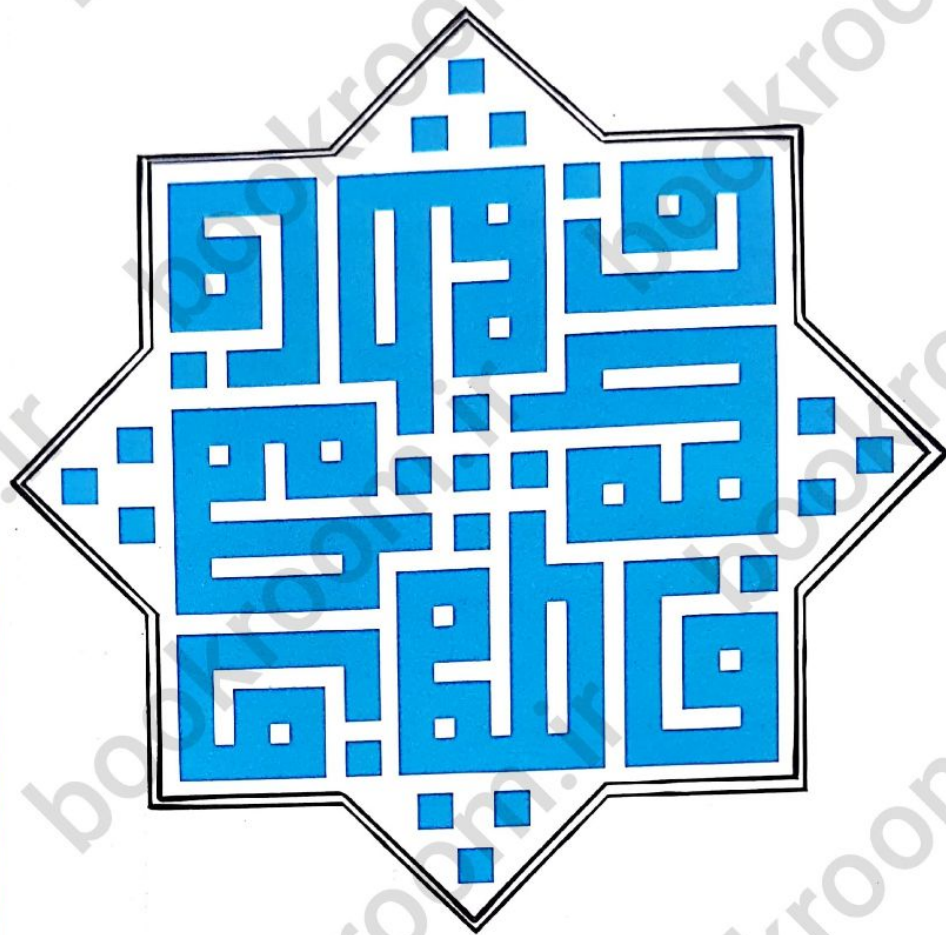
این مجموعه در همین راستا به ایفای نقش می پردازد و تمام کلمات حضرت فاطمه علیها السلام، که حاکی از سیره و سنت آن حضرت است را یک جا گرد آورده است. امید است منشأ عمل و تمسک شیعیان و محبان آن حضرت باشد. و در پایان امیدواریم این خدمت مقبول درگاه احدیت و پیشگاه مقدس حضرت فاطمه علیها السلام قرار بگیرد.

محمد حسین خوشنویس

شهر مقدس قم

۱. بحار الأنوار، ج ۴۹، ص ۲۷.

۲. بحار الأنوار، ج ۵۳، ص ۱۷۸.

فصل اول

فضایل فاطمه زهرا علیها السلام
به روایت خود حضرت

حدیث نویسان ده‌ها روایت از رسول خدا ﷺ درباره فضیلت و منقبت حضرت زهرا ؑ نقل کرده‌اند که محتوای عمومی آن‌ها بشارت نبی مکرم ﷺ به ولادت ایشان و علم حضرت فاطمه ؑ به حوادث گذشته و آینده و هم‌صحبتی فرشتگان با حضرت بعد از رحلت نبی مکرم ﷺ و دریافت غذای بهشتی و مسائل دیگری است که همگی حاکی از فضیلت و مقام حضرت صدیقه شهیده ؑ است.

۱. سرور زنان بهشتی کیست؟

حضرت فاطمه ؑ زهرا ؑ می‌فرماید: پدرم رسول خدا به من فرمود که به راستی تو سرور زنان بهشتی هستی، نه مریم پاک!

۲. صلوات بر فاطمه ؑ

حضرت فاطمه ؑ می‌فرماید: پدرم به من فرمود که ای فاطمه جان، هرکس بر تو صلوات بفرستد، خداوند او را بیامرزد و او را به من ملحق کند در هر جای بهشت که بودم و هرکسی بر تو و من درود بفرستد اهل بهشت است. حضرت فاطمه ؑ می‌گوید که از پدرم پرسیدم: این پاداش فقط مربوط به زمان حیات ماست؟ حضرت فرمود: این پاداش برای دوره حیات و ممات ماست.^۲

۱. منهاج البراعة، ج ۱، ص ۱۴۰؛ عوالم العلوم، ج ۱۱، ص ۸۶۴.
۲. کشف‌الیقین، ص ۳۵۴؛ هداية الامة، ج ۵، ص ۴۶۲؛ مناقب ابن مغازلی، ص ۳۶۴؛ کشف‌الغمة، ج ۱، ص ۴۷۲؛ بحار الأنوار، ج ۴۳، ص ۹۷ و ج ۵۵، ص ۱۹۴؛ عوالم العلوم، ج ۱۱، ص ۸۹۲؛ مستدرک الوسائل، ج ۱۰، ص ۲۱۱؛ لازم است ذکر شود که دو تعبیر «عَفَّرَ اللَّهُ لَهُ» و «وَأَلْحَقَهُ» در این روایت به صغیه ماضی است که می‌تواند دعایی معنا شود، همان‌گونه که در متن آمده است و

۳. حضرت فاطمه علیها السلام سرور همه زنان عالم حتی حضرت مریم علیها السلام

عیسی بن زید روایت کرده است که از امام صادق علیه السلام شنیدم که فرمود: به فاطمه علیها السلام «مُحَدَّثَةٌ» می گویند، زیرا فرشتگان با او صحبت می کردند، همان گونه که با حضرت مریم علیها السلام، دختر عمران، سخن می گفتند. یکی از فرشتگان به حضرت فاطمه علیها السلام عرض کرد: «يَا فَاطِمَةُ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاكِ وَطَهَّرَكِ وَاصْطَفَاكِ عَلَى نِسَاءِ الْعَالَمِينَ»؛ ای فاطمه، خدا تو را برگزیده است و از هر پلیدی پاک کرده و تو را برتر از همه زنان قرار داده است.

آن فرشته ادامه می دهد: «يَا فَاطِمَةُ أَقْنِي لِرَبِّكِ وَاسْجُدِي وَارْكَعِي مَعَ الرَّاكِعِينَ»؛ ای فاطمه، برای پروردگار قنوت بگیر و سجده کن و همراه رکوع کنندگان رکوع کن.

حضرت فاطمه علیها السلام زهرا علیها السلام از آن فرشته می پرسد: مگر مطابق آیات قرآن کریم مریم، دختر عمران، بر همه زنان عالم برتری داده نشده است؟

او پاسخ می دهد: مریم سرور زنان در دوره خویش است، ولی خداوند شما را سرور زنان همه دوران ها، از اولین تا آخرین، قرار داده است.^۳

۴. سرور زنان در روز قیامت

جابر بن سمره روایت کرده است که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: آگاه باشید که دخترم، فاطمه علیها السلام، سرور زنان در روز قیامت است.^۴

پیامبر صلی الله علیه و آله بعد از اطلاع و آگاهی یافتن از مواظبت حضرت صدیقه علیها السلام بر حجاب خویش این سخن را فرمودند.

می تواند خبری باشد، به صورت «خدا او را می آموزد و به من ملحق می کند».

۱. اشاره است به آیه شریفه «وَإِذْ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ يَا مَرْيَمُ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاكِ وَطَهَّرَكِ وَاصْطَفَاكِ عَلَى نِسَاءِ الْعَالَمِينَ» (سوره آل عمران، آیه ۴۲).

۲. اشاره است به آیه شریفه «يَا مَرْيَمُ أَقْنِي لِرَبِّكِ وَاسْجُدِي وَارْكَعِي مَعَ الرَّاكِعِينَ» (همان، آیه ۴۳).

۳. علل الشرائع، ص ۲۱۶؛ بحار الأنوار، ج ۴۳، ص ۷۸؛ مناقب آل ابی طالب، ج ۳، ص ۳۶؛ الدر المنظوم، ص ۴۵۶؛ أمالی (صدوق)، ص ۴۲۷؛ دلائل الإمامة، ص ۸۱؛ تفسیر صافی، ج ۱، ص ۳۳۶؛ تفسیر نور الثقلین، ج ۱، ص ۳۳۷؛ تفسیر کنز الدقائق، ج ۳، ص ۹۴؛ عوالم العلوم، ج ۱۱، ص ۸۸.

۴. حلیة الأولیاء، ج ۲، ص ۴۲.

۵. سرور زنان مؤمن و سرور امت اسلام در روز قیامت

«حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ الصَّلْتِ قَالَ حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنَا يَغْفُوبُ بْنُ يُوسُفَ الصَّبِيُّ، قَالَ حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى قَالَ حَدَّثَنَا زَكْرِيَّا عَنْ فِرَاسٍ عَنْ مَسْرُوقٍ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ أَقْبَلْتُ فَاطِمَةَ (عَلَيْهَا السَّلَامُ) تَمْشِي لَا وَاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ مَا مَشِيَتْهَا تَحْرِمُ مِنْ مِشْيَةِ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ) فَلَمَّا رَأَاهَا قَالَ مَرْحَبًا بِابْنَتِي مَرَّتَيْنِ قَالَتْ فَاطِمَةُ (عَلَيْهَا السَّلَامُ) فَقَالَ لِي أَمَا تَرْضَيْنَ أَنْ تَأْتِيَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ سَيِّدَةَ نِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ أَوْ سَيِّدَةَ نِسَاءِ هَذِهِ الْأُمَّةِ؟^۱؛

عایشه روایت کرده است که راه رفتن فاطمه علیها السلام همانند راه رفتن رسول خدا صلی الله علیه و آله آرام و باطمینان بود. هرگاه پیامبر صلی الله علیه و آله او را می دید، دو بار به او خوشامد می گفت. عایشه در ادامه می گوید فاطمه علیها السلام برایم نقل کرد که پدرم، رسول خدا صلی الله علیه و آله، به من فرمود که آیا این تو را راضی و خشنود می کند که در روز قیامت سرور زنان مؤمن و یا سرور همه امت اسلام باشی؟^۲

این نکته مهم است که فضیلت حضرت فاطمه علیها السلام بر همه زنان و مخصوصاً حضرت مریم علیها السلام صرفاً یک مدح نیست، بلکه مربوط به مذهب و اعتقاد هم هست که مذهب و سیره حضرت فاطمه علیها السلام بر تمامی مذاهب برتری دارد و آن سیره ای است که سزاوار تبعیت و پیروی است. پس وقتی حضرت فاطمه علیها السلام برتر از مریم علیها السلام است، بنابراین اسلام نیز برتر از مذهبی است که عیسی بن مریم علیه السلام آورده است که همان مسیحیت باشد. از طرفی برای برتری اسلام بر تمامی ادیان کافی است که برتری اش بر مسیحیت ثابت شود، زیرا مسیحیت برتر از همه ادیان پیش از خود است.

۶. غریق در رحمت خدا

ابن عباس روایت کرده است که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به فاطمه علیها السلام فرمود: خدا تو و فرزندان را عذاب نخواهد کرد.^۳

۱. الأُمالی (طوسی)، ص ۳۳۳.

۲. بحار الأنوار، ج ۴۳، ص ۲۰۹؛ الأُمالی (طوسی)، ص ۳۳۳؛ عوالم العلوم، ج ۱۱، ص ۱۲۹ و ۱۵۴.

۳. کنز العمال، ج ۱۲، ص ۸۰؛ عوالم العلوم، ج ۱۱، ص ۱۰۳۲.

۷. همتای علی علیه السلام

جابر بن سمره روایت کرده است که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به حضرت فاطمه علیها السلام فرمود: تو سرور زنان هستی و همسرت، علی بن ابی طالب علیه السلام، سرور مؤمنان در دنیا و آخرت است!

۸. پیامبر صلی الله علیه و آله راضی از فاطمه علیها السلام

ربعی بن خراش روایت کرده است که فاطمه علیها السلام زهرا علیها السلام فرمود: روزی پیامبر صلی الله علیه و آله به خانه آمد و پارچه ای روی زمین پهن کرد و به من فرمود که روی پارچه بنشین و سپس امیر مؤمنان علیه السلام و حسن و حسین علیهما السلام نیز آمدند و کنار من نشستند. پیامبر چهار طرف پارچه را بالا آورد و آن ها را روی شانه ما انداخت و به خدا عرضه داشت: خدایا، اینان از من و من از اینان هستم. خدایا، همان طور که من از ایشان راضی هستم، تو هم از آن ها راضی باش^۲.

۹. فاطمه علیها السلام وارث پیامبر صلی الله علیه و آله

امام حسین علیه السلام روایت کرده است که مادرم، فاطمه علیها السلام زهرا علیها السلام، فرموده است که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: هر پیامبری، خویش و قومی دارد که از او ارث می برند و فاطمه وارث من و فرزندان منسوب به من اند^۳.

۱۰. محبت فاطمه علیها السلام مایه نجات از آتش

حضرت فاطمه علیها السلام می فرماید: خداوند کسانی را که به من محبت داشته باشند از آتش دوزخ نجات می دهد^۴.

۱۱. فاطمه علیها السلام محبوب ترین اهل بیت نزد پیامبر صلی الله علیه و آله

امیر مؤمنان، علی علیه السلام، می فرماید: روزی فاطمه به من گفت که من در میان شما محبوب ترین فرد نزد رسول خدا هستم^۵.

۱. مناقب آل ابی طالب، ج ۳، ص ۳۲۰؛ بحار الأنوار، ج ۲۹، ص ۳۴۵؛ عوالم العلوم، ج ۱۱، ص ۱۳۱.
۲. دلائل الإمامة، ص ۳؛ ینابیع المودة، ص ۲۰۹؛ عوالم العلوم، ج ۱۱، ص ۸۹۴.

۳. دلائل الإمامة، ص ۸؛ عوالم العلوم، ج ۱۱، ص ۸۹۳.

۴. عوالم العلوم، ج ۱۱، ص ۱۷۱؛ الفضائل، ص ۸۱.

۵. عوالم العلوم، ج ۱۱، ص ۱۸۱؛ بشارة المصطفی، ج ۲، ص ۲۰۵.

۱۲. خداراضی به رضای فاطمه علیها السلام

حضرت امیر مؤمنان، علی علیه السلام، فرموده است که رسول خدا صلی الله علیه و آله به فاطمه علیها السلام فرمود: فاطمه جان، خداراضی به رضای توست. پس اگر ناراضی باشی، اونیز چنین است.^۱

۱۳. خداترسی فاطمه علیها السلام

در روایات هست که وقتی آیات **﴿إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ إِلَّا مَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْغَاوِينَ﴾** و **﴿وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمْ أَجْمَعِينَ﴾**^۲ نازل شد، پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به شدت به گریه افتاد، به طوری که گریه ایشان بند نمی آمد. به فکر اصحاب رسید که به دنبال فاطمه علیها السلام بفرستند تا او بیاید، بلکه بتواند پیامبر صلی الله علیه و آله را آرام کند. اصحاب می دانستند که پیامبر صلی الله علیه و آله همیشه با دیدن فاطمه علیها السلام خوشحال می شوند. حضرت فاطمه علیها السلام تشریف آورد و به پدر عرض کرد: پدر جان، به فدای شما بشوم! چرا گریه می کنید؟ حضرت خبر نزول این دو آیه را به فاطمه علیها السلام دادند و حضرت فاطمه علیها السلام از شدت ناراحتی روی زمین افتاد و فرمود: وای بر کسی که وارد جهنم شود!^۳

۱۴. هزاران برابر شدن پاداش بهشتی به برکت فاطمه علیها السلام

روایت شده است که حضرت فاطمه علیها السلام به زن مؤمنی در یک مباحثه علمی کمک کرده بود، به نحوی که آن زن توانسته بود در آن مباحثه پیروز شود. این پیروزی برای آن زن بسیار موجب خوشحالی شد. حضرت فاطمه علیها السلام به او فرمود: خوشحالی فرشتگان از پیروزی تو بیش از خوشحالی توست و ناراحتی شیطان بیش از ناراحتی طرف مقابل تو در مباحثه است.

۱. مناقب ابن مغازلی، ج ۱، ص ۲۵؛ مستدرک حاکم نیشابوری، ج ۲، ص ۱۵۴؛ شرح الأخبار، ج ۳، ص ۲۹؛ کفایة الطالب، ص ۳۶۴؛ کنز العمال، ج ۷، ص ۱۱۱؛ أمالی (صدوق)، ص ۳۸۴؛ نهج الحق و کشف الصدق، ص ۳۶۳؛ عوالم العلوم، ج ۱۱، ص ۶۴۵؛ مکاتیب الرسول، ج ۱۳، ص ۶۷؛ دلائل الإمامة، ص ۸۴۶؛ الأمالی (طوسی)، ص ۸۶۶؛ مناقب آل ابی طالب، ج ۳، ص ۳۲۵؛ الإحتجاج، ج ۲، ص ۲۵۴؛ طرف من الانبیاء، ص ۲۸۵؛ کشف الغمة، ج ۱، ص ۴۵۸؛ بحار الأنوار، ج ۴۳، ص ۴۴.

۲. (ای شیطان) که بر بندگانم تسلط نخواهی یافت، مگر گمراهانی که از تو پیروی می کنند؛ و دوزخ میعادگاه همه آن هاست (سوره حجر، آیه ۴۲ و ۴۳).

۳. بحار الأنوار، ج ۴۳، ص ۸۸؛ عوالم العلوم، ج ۱۱، ص ۸۶۵.

خدای متعالی به فرشتگان فرمود: برای فاطمه به سبب دستگیری اش از یک مؤمن هزارهزار برابر آنچه در بهشت برایش فراهم شده است آماده کنید و این سنت را برای هر کسی که از بیچاره ای دستگیری کند و در زندگی اش فتح بابی کند قرار دهید، یعنی پاداش بهشتی اش را هزارهزار برابر کنید!

۱۵. عالم به حوادث گذشته و حال و آینده

سلمان فارسی روایت کرده است که روزی عمار به من گفت: چیز عجیبی را برای بگویم؟ گفتم: بگو، عمار.

عمار گفت: علی بن ابی طالب علیه السلام را دیدم که بر فاطمه علیها السلام وارد شد و وقتی فاطمه علیها السلام او را دید گفت: برای تو حوادث گذشته و حال و آینده و آنچه اتفاق نخواهد افتاد تا روز قیامت را می گویم. سپس امیر مؤمنان علیه السلام عقب عقب بازگشت و به محضر پیامبر صلی الله علیه و آله وارد شد و پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: ای ابوالحسن، نزدیک بیا. حضرت امیر علیه السلام که نزدیک تر رفت، پیامبر صلی الله علیه و آله به او فرمود: تو می گویی یا من بگویم؟ حضرت امیر علیه السلام عرض کرد: یا رسول الله، شما سخن بگویید بهتر است.

پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: گویا نزد فاطمه رفته ای و حرف هایی به تو گفته است. حضرت امیر علیه السلام عرض کرد: نور فاطمه از نور ماست؟

پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: بله، مگر نمی دانی؟!

حضرت امیر مؤمنان علیه السلام سجده شُکری به جا آورد.

عمار می گوید که امیر مؤمنان علیه السلام از محضر پیامبر صلی الله علیه و آله خارج شد و من نیز همراه ایشان به نزد حضرت فاطمه علیها السلام رفتیم و وارد خانه ایشان شدم.

حضرت فاطمه علیها السلام به حضرت امیر علیه السلام عرض کرد: گویا نزد پدرم رفته اید و آنچه برایتان گفته ام را به اطلاع ایشان رسانده اید؟ حضرت امیر علیه السلام فرمود: بله، فاطمه جان.

حضرت فاطمه علیها السلام عرضه داشت: ای ابوالحسن، خداوند متعال نور وجود مرا

۱. الإحتجاج، ج ۱، ص ۱۸؛ تفسیر منسوب به امام عسکری، ص ۳۴۷؛ بحار الأنوار، ج ۲، ص ۸؛ عوالم لعلوم، ج ۱۱، ص ۱۱۸.

آفرید و این نور به تسبیح خدا مشغول شد. سپس خداوند این نور را در وجود درختی بهشتی به امانت گذاشت و در شب معراج که پیامبر اکرم وارد بهشت شد، خداوند به او وحی فرمود که از میوه آن درخت برچیند و از آن تناول کند و نور من در صلب پدرم و رحم مادرم، خدیجه، قرار گرفت. ای اباالحسن، من می دانم چه حوادثی رخ خواهد داد و چه رخ نمی دهد، زیرا «الْمُؤْمِنُ يَنْظُرُ نُورَ اللَّهِ»؛ مؤمن با نور خدا می بیند!

۱۶. هم کلام با فرشتگان

بعد از رحلت رسول اکرم صلی الله علیه و آله روزی حضرت فاطمه علیها السلام به امیر مؤمنان علیه السلام عرض کرد: من حوادث آینده و اتفاقات مربوط به فرزندانم را از زبان فرشتگان می شنوم.

حضرت امیر مؤمنان علیه السلام فرمود: از این پس هروقت صدا را شنیدی، املاکن تا من بنویسم و چنین هم شد و روایت شده است در آخر حجمی سه برابر قرآن جمع آوری شد که هیچ مطلبی از قرآن هم در آن نبود. حضرت امیر علیه السلام این مجموعه را مصحف فاطمه علیها السلام نامید، زیرا فاطمه علیها السلام محدّثه بود؛ یعنی فرشتگان با او سخن می گفتند.^۲

۱۷. غذای بهشتی

ابن عباس روایت کرده است که روزی فاطمه علیها السلام دو رکعت نماز به جا آورد و دو دست خویش را به طرف آسمان گرفت و گفت: پروردگارا، خدایا، این محمد پیامبر تو و این علی پسرعموی پیامبرت و این حسن و حسین فرزندان پیامبرت هستند. خدایا، غذایی از آسمان برایمان بفرست، همان گونه که برای بنی اسرائیل فرستادی و خوردند و گفران ورزیدند. خدایا، غذایی برایمان بفرست که ما به آن ایمان داریم.

ابن عباس چنین ادامه می دهد: به خدا قسم که دعای فاطمه علیها السلام هنوز تمام نشده بود که ناگهان پشت سرش کاسه بزرگی نمایان شد که بوی گوشت پخته از آن می آمد. حضرت زهرا علیها السلام آن کاسه را برداشت و آن را به نزد پیامبر و علی و حسنین علیهم السلام برد. وقتی نگاه امیر مؤمنان علیه السلام به غذا افتاد، به فاطمه علیها السلام فرمود: این از کجاست؟

۱. بحار الأنوار، ج ۸، ص ۴۳؛ عیون المعجزات، ص ۵۴؛ عوالم العلوم، ج ۱۱، ص ۸۶۰.

۲. عوالم العلوم، ج ۱۱، ص ۸۶۰.

به جهت عذرتراشی برخی، مبنی بر نوشتن معجم احادیث حضرت صدیقه علیها السلام، خود دست به کار شدم و کمر همت بستم و این مجموعه گردآوری شد. این معجم شامل احادیث حضرت فاطمه علیها السلام، منقول از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله، و احادیثی است که مرد و زن صحابی و یا اهل بیت علیهم السلام از حضرت فاطمه علیها السلام با واسطه یا بی واسطه روایت کرده اند که بیش از دویست حدیث می شود. اما احادیث حضرت فاطمه علیها السلام از نبی مکرم صلی الله علیه و آله غالباً بدون واسطه و برخی به واسطه امیرمؤمنان، علی بن ابی طالب علیه السلام، و یک حدیث نیز به واسطه بانو ام سلمه، همسر گرامی پیامبر، منقول است.